

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Универзитета у Београду - Филозофског факултета

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ		
ПРИМЉЕНО 23 10 2016.		
Орг. јед.	Број	Прези
	2016/1	

Извештај комисије за избор др Срђана Продановића у научно звање научни саветник

На XIV редовној седници Наставно-научног већа Универзитета у Београду – Филозофског факултета, одржаној 24.09.2016. године, именовани смо у комисију за избор др Срђана Продановића у научно звање научни саветник.

Прегледавши материјал који нам је достављен, као и на основу увида у кандидатов научни рад и публикације, Наставно-научном већу Универзитета у Београду – Филозофског факултета подносимо овај извештај.

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име и презиме: Срђан Продановић

Година рођења: 1985. година

Радни статус: запослен

Назив институције у којој је запослен: Институт за филозофију и друштвену теорију (ИФДТ), Универзитет у Београду

Претходна запослења: Институт за филозофију и друштвену теорију, Универзитет у Београду

Образовање

Основне академске студије: 2004-2008, Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Одељење за социологију

Одбрањен мастер или магистарски рад: 2009, Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Одељење за социологију

Одбрањена докторска дисертација: 2015, Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Одељење за социологију

Научно звање за које се подноси захтев: научни саветник

Датуми избора, односно реизбора у стечена научна звања (укључујући и постојеће)

научни сарадник: 21.12.2016.

виши научни сарадник: 30.03.2022.

Област науке у којој се тражи звање: друштвене науке

Грана науке у којој се тражи звање: социолошке науке

Научна дисциплина у којој се тражи звање: савремена социолошка теорија

Назив матичног научног одбора којем се захтев упућује: Матични научни одбор за филозофију, психологију, педагогију и социологију

Стручна биографија

Срђан Продановић (1985, Сарајево) завршио је основне, мастер и докторске студије социологије на Филозофском факултету Универзитета у Београду. Основне студије завршио је 2008. године, мастер студије 2009. године, а 2015. године одбранио је докторску дисертацију под називом: „Статус здравог разума у савременој социолошкој теорији: ка прагматичкој реконцептуализацији односа теорије и праксе“. Од 2011. године запослен је на Институту за филозофију и друштвену теорију, где је напредовао кроз звања истраживача сарадника (2014), научног сарадника (2016) и вишег научног сарадника (2022). Током досадашњег рада учествовао је у реализацији домаћих и међународних научноистраживачких пројеката, укључујући пројекат „Етика и политика животне средине“, финансиран од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, пројекат „Figuring out the Enemy: (Re)Imagining Serbian-Albanian Relations“ који је финансирала Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC), као и пројекте: „Intersubjectivity of Affects and Social Change“, финансиран од стране Independent Social Research Foundation (ISRF), „Concepts that Matter – Debating Democracy“, финансиран у оквиру програма Erasmus+, као и „Political Affects and Collective Action in Times of Crisis“, финансиран кроз CircleU Seed Fund. Његов научноистраживачки рад усмерен је на питања савремене социолошке теорије, прагматизма, друштвених промена, афеката и демократије. До сада је објавио осам радова у часописима индексираним на SSCI listi Web of Science. Обављао је дужност уредника и ко-уредника часописа *Филозофија и друштво*. Поред научноистраживачког рада, Продановић такође настоји да активно допринесе развоју и унапређењу рада академске заједнице кроз менторство, организацију научних конференција, семинара, летњих школа и округлих столова, као и кроз рецензирање радова за домаће и међународне научне часописе и издаваче.

2. ПРЕГЛЕД НАУЧНЕ АКТИВНОСТИ

Научна активност кандидата у оцењиваном периоду одвијала се у области друштвене и социолошке теорије, са ослонцем на филозофску и епистемолошку традицију прагматизма. Кандидат је развијао теоријски оквир који свакодневне праксе, интуиције и афекте повезује са одржањем и променом друштвеног поретка, нарочито у условима кризе и контингенције репродукције уврежених норми. Сходно томе, његов рад обухватио је три повезана истраживачка правца: интуиције, здрав разум и друштвено поверење у оквиру теорије друштвених промена, затим делиберацију, афекте и демократску отпорност у хибридном режимима, и најзад опште добро, теорију заједничког и колективни идентитет. У наставку следи детаљнији приказ Продановићевог истраживачког рада у три наведена правца.

Прагматичка теорија здравог разума, интуиција и друштвених промена

Истраживање се бавило теоријским разматрањем како свакодневна интеракција може утицати на сложеност репродукције друштвеног система. У првој фази истраживања, кандидат се фокусирао на однос између структуре здравог разума и радикалности друштвеног ангажмана, док је касније фокус проширен на социолошко проматрање важности интуиција за одржавање или промену датог друштвеног поретка. Кандидат је на иновативан начин успео да интегрише интеракционистичке приступе друштвеној стварности који су својствени интерпретативној социологији са оним парадигмама које инсистирају на емергентним аспектима друштвености, попут теорије комплексности или теорије система. Посебно је вредно истаћи да Продановић настоји да ова апстрактна питања савремене социолошке теорије примени на конкретне проблеме поверења и друштвених промена у условима кризе.

Делиберација, афекат и демократска отпорност у условима трајне друштвене кризе

Истраживање се бавило теоријским односом афеката и делиберације, са тезом да емотивни аспекти директног демократског одлучивања у суштини творе специфичну социјалну инфраструктуру. Кандидат је испитивао у којој мери афекти и интуиције који прате организовање директног демократског одлучивања имају потенцијал да утичу на могућност генерисања друштвене промене кроз шире укључивање релевантних друштвених актера. Истрајан аналитички фокус је постављен на обрасце имплементације директне демократије и агонизма у хибридном режимима, као и шире проблеме друштвеног поверења у доба распрострањене политичке апатије. Анализирано је како контингентни догађаји мењају обрасце поверења, ангажмана и колективног деловања, као и како се у условима истрајне кризе успостављају или слабе механизми демократске отпорности. Кандидат се у овом правцу свог истраживања ослањао на савремену литературу о делиберативним системима и обнови демократије, уз емпиријске примере из домаћег и европског контекста.

Опште добро, теорија заједничког и колективни идентитет

Истраживање се бавило концептуалним разграничењем појмова општег добра, јавног интереса и заједничког (енг. *commons*) у историјској и савременој перспективи. Анализа је показала да се опште добро, посебно код античких мислилаца, односило на добро заједнице из ког произлази добро њених чланова, док је развој појма јавног интереса поставио појединца у средиште промишљања. Појам заједничког отворио је питања колективног управљања, деградације и одрживости широког спектра добара на потпуно нови начин. Унутар овог истраживачког правца Продановић сагледава последице историјске перспективе за данашње практичне проблеме управљања заједничким добрима, пре свега за питање ко и на основу чега одлучује о њиховом коришћењу и очувању. Историјски увид коришћен је да се јасније уоче напетости између колективних и индивидуалних интереса које и данас оптерећују управљање заједничким ресурсима, чиме се превазилази ригидна бинарност поделе на индивидуализам и колективизам која се често јавља у овом истраживачком пољу.

Из свега наведеног јасно се види да заједничку нит ових праваца чини питање како заједнице у условима неизвесности стварају поверење, доносе колективне одлуке и управљају заједничким добрима. Допринос кандидата се превасходно састоји у томе што је интеракционистички приступ интерпретативне социологије повезао са парадигмама које наглашавају емергентне аспекте друштвености, чиме је апстрактна питања друштвене промене у социолошкој теорији довео у везу са конкретним проблемима постизања поверења, демократске отпорности и управљања заједничким добрима. Истраживање се током оцењивањем периода развијало од теорије здравог разума и друштвеног ангажмана ка проучавању социолошког значаја интуиција и контингенције, а затим и ка примени ових увида на демократско одлучивање и заједничка добра, чиме су три правца добила јединствену теоријску основу. Теме којима се кандидат бавио релевантне су не само у локалном, већ и у међународном контексту, о чему сведочи чињеница да су његови најзначајнији резултати објављени у утицајним међународним научним часописима.

3. ПРИКАЗ НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ РЕЗУЛТАТА

1. Prodanović, S. (2022). The Structure of Common Sense and Its Relation to Engagement and Social Change – A Pragmatist Account. *Zeitschrift für Soziologie* 51(3), 211–226.

Ова студија показује да ни епистемички оптимистично, ни епистемички песимистично гледиште на здрав разум не могу да објасне зашто скоро свако јавно позивање на ову врсту когнитивног ресурса свакодневице поуздано указује на постојање контингенције при репродукцији друштвених норми и тиме представља позив на друштвени ангажман. Кандидат је сходно томе понудио прагматички приступ који здрав разум не третира као

хомогено знање. Користећи увиде из области филозофије језика, Продановић уводи два нивоа његове структуре: свакодневно знање здравог разума и квази-теорије здравог разума. На тој основи описао је три облика ангажмана: ангажман заснован на здравом разуму, ангажман заснован на добром разуму (енг. *good sense*) и конзервативни облик који негира контингенцију. Кандидат је на тај начин успешно повезао критички потенцијал увида на којима се базира свакодневни живот са оним елементима друштвене теорије који упућују на далекосежнији ангажман и (радикалну) друштвену промену. Продановићев рад утолико даје један јасан теоријски разрађен допринос јавној социологији. Овај оквир је полазна тачка каснијих радова кандидата о интуицији, контингенцији и поверењу. Кандидат је једини аутор рада, који је објављен у отвореном приступу у угледном међународном социолошком часопису.

2. Prodanović, S (2023). Intuitions, trust, and social change in times of crisis, *Filozofija i društvo* 34(2), 233-247.

Истраживање је разматрало зашто поверење опстаје и мења се онда када је репродукција друштвеног поретка у кризи. Критички су анализирани когнитивне теорије (друштвеног) поверења које овај феномен објашњавају итеративним учењем и кроз оптику теорије рационалног избора, па ипак не успевају да адекватно објасне како се поверење успоставља брзо и у условима високе контингенције. Кандидат установљује да афективне теорије у студијама поверења такође имају одређене мањкавости, будући да емоцију и когницију виде као уредно разграничене и комплементарне, иако су у неким ситуацијама, попут колективног деловања у новоформираној групи, истовремено активне и нераздвојиве. Насупрот томе, поверење је у раду кандидата посматрао као облик друштвене интуиције, која је истовремено когнитивна и афективна. Разликовање инференцијалних и холистичких интуиција показало је да прве поправљају мања нарушавања поретка, док друге могу изменити оно што се сматра поузданим и отворити нове, инклузивније облике поверења.

3. Prodanović, S. (2023). Habitus and Higher Order Desires: Going Beyond Determinism. *The American Sociologist* 54(1), 176–192.

Рад преиспитује уобичајене приговоре за детерминизам упућене Бурдијеовом појму хабитуса и нуди решење преко дистинкције између жеља вишег и нижег ред које је развио Хари Франкфурт. Кандидат показује да је ова синтеза Франкфуртовог компатибилизма и Бурдијеове социологије могућа, те да пружа основ да се структурално детерминисане диспозиције хабитуса сагледају као жеље првог реда чиме се пак не пориче могућност рефлексије другог реда која надилази поменуте структуралне факторе. Посебна пажња се у том погледу посвећује експланаторној моћи компатибилистичког схватања хабитуса у ситуацијама нагле друштвене промене, што је перспектива која недостаје у савременој литератури. Рад је утолико унапредио поље прагматичке и интерпретативне социологије колективног делања. Кандидат је једини аутор овог научног чланка који је објављен у утицајном часопису *The American Sociologist*.

4. Prodanović, S. (2025). Intuitions as a Causal Factor in Determining the Impacts of Contingent Events. *Innovation: The European Journal of Social Science Research* 38(1):476–94.

У овом раду кандидат настоји да превазиђе традиционалне дескриптивне приступе у анализи друштвених промена. Увођењем интуиција као експланаторног каузалног чиниоца, рад нуди одговор на питање зашто епистемички или друштвени потреси са сличним почетним параметрима доводе до различитих друштвених последица у различитим контекстима. Кандидат развија модел два типа контингентних догађаја, адаптивног (након којег се систем враћа у почетну равнотежу) и дисруптивног, у ком се стварају услови за убрзану и радикалну друштвену промену. Исход ових контингентних догађаја зависи од конфигурације инференцијалних и холистичких интуиција, системске реакције на контингенцију и тежине самог догађаја. Спајањем теорије контингенције са савременим сазнањима о двоструком процесирању, кандидат повезује интерпретативну социологију, која наглашава идиосинкратичност свакодневног тумачења, са теоријама система и комплексности, које наглашавају емергентна својства друштвеног живота. Тако обједињује детерминистичку и дијахронијску контингенцију, без пада у индетерминизам или у круту детерминистичку позицију. Рад показује и да интуиције о ономе што следи у контингентним догађајима не треба одбацивати као ирационалне, већ их користити као показатеље динамике у датом друштвеном систему, као и да управљање кризама захтева више од транспарентности и ширења чињеничних информација. Кандидатова анализа тиме пружа концептуални апарат који унапређује савремену социолошку теорију и методологију. Кандидат је једини аутор рада и самостално је носиоца свих фаза истраживачког процеса. Чланак је објављен у познатом међународном часопису *Innovation: The European Journal of Social Science Research*.

5. Prodanović, Srđan and Anđelković, Nemanja (2026). Experimenting for the People by the People: Liquid Democracy as a Form of Democratic Experimentalism. *The Value of Democracy in the Twenty-First Century: "By the People, For the People"*, edited by Regina Queiroz, De Gruyter, , pp. 153-174. <https://doi.org/10.1515/9783111581699-011>

Научни допринос кандидата у овом раду огледа се у теоријском разматрању ликвидне демократије (енг. *liquid democracy*) као специфичног облика демократског експериментализма, који нуди одговор на савремене изазове като што су пад поверења у институције, круте хијерархије и раст популизма. Излазећи из оквира класичне дихотомије директне и репрезентативне демократије, овај научни рад, ослањајући се на филозофију прагматизма, истражује како комбинација флексибилног гласања, преноса гласа (енг. *proxy voting*) и могућности моменталног опозива омогућава динамичније учешће грађана у управљању. Кључни научни допринос овог текста састоји се у реинтерпретацији ликвидне демократије кроз синтезу делиберативних и агонистичких елемената (агонистички плурализам), чиме се превазилазе њена дигитална и практична ограничења (попут ризика од неравнотеже моћи и препрека у приступачности). Кандидат је први аутор студије и био је задужен за теоријски увид у појам експеримента у домену политичког, са посебним освртом на то на који начин би разумевање демократије у класичном прагматизму могло да пружи утемељење њеног „ликвидног облика“.

4. ПОКАЗАТЕЉИ УСПЕХА У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОМ РАДУ

4.1. Утицајност

Према увиду Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ кандидат има 27 цитата у бази Web of Science. У бази Google Scholar кандидат је остварио 53 цитата.

4.2. Међународна научна сарадња

Међународна сарадња Срђана Продановића видљива је пре свега кроз његово учешће на више међународних пројеката који су били фокусирани на развој савремене социолошке теорије, теорије друштвене промене, као и продуктивно разумевање значаја (ант)агонизма у савременим демократским системима.

2024 –2025 Кандидат је био члан пројектног тима ИФДТ који је спровео пројекат под називом *Political Affects and Collective Action in Times of Crisis* (РАСТ-С) финансиран од стране CircleU алијансе. Пројекат РАСТ-С настојао је да истражи како у условима великих друштвених криза (попут финансијске кризе из 2008. године или пандемије ковида-19) настају нови колективни актери који теже друштвеним променама. Главно полазиште самог пројекта је било да појединачне и често релативно дивергентне политичке емоције постају интерсубјективне кроз динамику емергентне колективне афективности. Сходно томе, учесници РАСТ-С су истраживали на које све начине се друштвени актери у ситуацијама системске кризе коју прати губитак извесности уврежених друштвених норми ослањају на емотивне последице овог мањка као предискурзивног облика заједничких осећања међу различитим друштвеним групама. Пројекат је окупио истраживаче и истраживачице из Белгије, Данске, Аустрије, Немачке, Француске и Србије. Кандидат је активно учествовао у елаборацији основних теоријских основа пројекта, као и организовању главног семинара у Београду.

2014 –2017 Кандидат је био ангажован на међународном истраживачком пројекту „*Фигура непријатеља: (пре)осмишљавање српско-албанских односа*“ (*Figuring out the Enemy: (Re)Imagining Serbian-Albanian Relations*). Ова иницијатива, подржана од стране швајцарске фондације RRPP (*Regional Research Promotion Programme*), окупила је научнике и истраживаче из региона ради отвореног академског дијалога и критичког преиспитања заједничких релација. Поред овог истраживачког рада, Продановић је дао и значајан организациони допринос. Кандидат је иницирао и - у сарадњи са колегама са Института за филозофију и друштвену теорију и међународним партнерима - организовао научну конференцију *Social Justice: New Perspectives, New Horizons* (2016).

4.3. Руководјење пројектима и потпројектима (радним пакетима)

Кандидат је у оцењиваном периоду, као и пре њега, стекао значајно искуство у руковођењу пројектима и организацији научног рада, на националном и на међународном нивоу. Руководио је пројектним задацима у оквиру националног пројекта посвећеног истраживању климатских промена, затим је био ко-руководилац пројекта који је финансирала Independent Social Research Foundation, а у завршним фазама Erasmus+ пројекта Debating Democracy руководио је истраживачким тимом из Србије

2022-2023 *Intersubjectivity of Affects and Social Change*. Овај значајан пројекат реализован је уз подршку респектабилне Фондације за независна друштвена истраживања (Independent Social Research Foundation – ISRF). Ова престижна европска фондација широко је препозната по томе што подстиче иновативне, интердисциплинарне и критичке приступе како у науци тако и у хуманистички, пружајући драгоцен простор за оригинална истраживања на пољу критичке теорије и политичке економије.

У духу такве посвећености истраживачкој слободи и оригиналности, главни циљ пројекта био је теоријско разумевање процеса кроз које политички афекти постају интерсубјективни и стварају потенцијал за дубоке друштвене промене, нарочито у условима великих друштвених криза. Као ко-руководилац на овом пројекту, кандидат је имао кључну улогу у дефинисању истраживачког оквира и координацији рада који се одвијао у два главна правца. Први истраживачки ток био је усмерен на развој модела колективне политичке афективности који директно укључује и промовише друштвени ангажман. Други ток био је посвећен анализи стратегија којима постојећи институционални поредак настоји да неутралише негативне политичке емоције незадовољних грађана. Кандидат је учествовао у осмишљавању истраживачког питања и оквира као и организацији завршног догађаја у Београду.

2023- 2026 *Corpus-based Datathons to Support Collaborative, Student-driven Debates on the Key European Values of Sustainability and Democracy (DEBATING DEMOCRACY)* (бр.пројекта KA220-HED-378ADD11). Овај Erasmus + пројекат је реализован као иновативна иницијатива која је успешно спојила савремене дигиталне алате и промоцију активног грађанства и демократије. Окосницу пројектних активности чинили су дататони засновани на анализи корпуса. Ови догађаји наменски су осмишљени да подрже и иницирају колективне студентске дебате о кључним европским вредностима, са посебним освртом на одрживост и демократију. Применом анализе великих база текстуалних података, млади истраживачи су мапирали и пратили како се поменути кључни друштвени концепти конструишу и трансформишу у јавном дискурсу. На овај начин студенти су изашли из оквира пасивног усвајања знања и преузели улоге аналитичара друштвених вредности. Кандидат је у завршним фазама пројекта руководио истраживачким тимом из Србије који је био задужен за радни пакет 6 (активност 5.2) у склопу којег се организује дисеминација на нивоу целог истраживачког тима.

2011-2019 *Етика и политике животне средине: институције, технике и норме пред изазовом промена природног окружења*, потпројекат Института за филозофију и

друштвену теорију у оквиру пројекта бр. 43007 „Истраживање климатских промена и њиховог утицаја на животну средину: праћење утицаја, адаптација и ублажавање“.

Кандидат је оквиру овог интердисциплинарног пројекта руководио пројектним задатком изградње теоријског оквира, као и метода истраживања потпројекта. Руководио је и пројектним задатком израде зборника релевантних превода и зборника текстова домаћих аутора који одговарају темама пројекта од којих је најзапаженији зборник радова *Животна средина – морални и политички изазови* (видети детаље у библиографији). Поред тога, кандидат је активно радио на оспособљавању млађих кадрова да постану део пројектног тима.

4.4. Уређивање научних публикација

Срђан Продановић је током каријере обављао функције главног и одговорног уредника (2020, 2022-2023), као и коуредника (2024) научног часописа *Филозофија и друштво* (ISSN 0353-5738). Уређивање овог водећег домаћег часописа у области филозофије и друштвене теорије (катеорија M22, са међународном индексацијом и видљивошћу у индексним базама Scopus и Web of Science) представља јасан показатељ научне и истраживачке успешности кандидата.

4.5. Предавања по позиву (осим на конференцијама)

Кандидат је у проматраном периоду одржао два предавања по позиву:

- 2026. „Динамика контингентности: улога интуиције и нормативног поретка у процесима стабилизације и промене,“ Филозофски факултет, Универзитет у Бањој Луци
- 2024. „Intuition and Trustworthiness: Rethinking Cognitive-Affective Balance in Times of Contingency”, SheTalks, Center for Sustainable Healthcare Education, University of Oslo

4.6. Рецензирање пројеката и научних резултата

Кандидат је у оцењиваном периоду обављао рецензентске задатке у водећим међународним и домаћим часописима у области друштвених наука и друштвене теорије:

- *Социологија* (M23)
- *Етноантрополошки проблеми* (M23)
- *Филозофија и друштво* (M22)
- *Journal for the Theory of Social Behaviour* (M22)
- *Cogent Social Sciences* (M21)

Поред тога, Продановић је учествовао у рецензирању научних монографија од националног значаја:

- Јанковић, Стефан (2024), *Градови, антропоцен, инфраструктуре: о урбаној неизвесности*. Београд: Институт за социолошка истраживања
- Сладечек, Михал (2025), *Либерални перфекционизам*, Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију
- Пешић, Јелена (2025), *Теорије зависности: капитализам из визуре периферије*, Београд: Институт за социолошка истраживања Филозофског факултета

4.7. Образовање научних кадрова

Срђан Продановић значајне напоре улаже у образовање нових научних кадрова. Посебно је вредно истаћи његово залагање у матичној институцији. У том погледу кандидат је од стране Научног већа Института за филозофију и друштвену теорију био именован за институтског ментора следећим истраживачима и истраживачицама:

- Милици Ресановић, која је 21.12.2023 успешно одбранила докторску дисертацију под називом „Симболичке границе и борбе у пољу књижевне производње у Србији данас“ https://hdl.handle.net/21.15107/rcub_nardus_22745 на Универзитету у Београду – Филозофском факултету. Кандидат такође има објављен заједнички рад са др Ресановић под називом: „Порекло и природа критичког у критичком реализму“, у: М. Ивковић и Ж. Радинковић (прир.) *Приручник критике*, Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију, 2023, стр. 355–384.
- Дамиру Зејнулаховићу, који је 2023. успешно одбранио предлог теме докторске дисертације под називом: „Хегемона неолиберална идеологија у Србији од 2000. до 2020. године“, на Одељењу за социологију Универзитета у Београду – Филозофског факултета. Тема је прихваћена од стране надлежних тела Филозофског факултета и Универзитета у Београду.
- Давиду Адаму, који је 2026. године одбранио предлог теме под називом: „Дигитална социологија и реконфигурација инфраструктура сазнања о друштву: дисциплинарно формирање, методолошке конфигурације и јурисдикција“ на Одељењу за социологију Универзитета у Београду – Филозофског факултета.

Др Срђан Продановић је такође у проматраном периоду био члан комисије за одбрану докторске дисертације Јовани Зафировић под називом: „Чиниоци субјективне несигурности посла: компаративна европска перспектива“ која је 2025. године успешно одбрањена на Универзитету у Београду – Филозофском факултету.

4.9. Допринос развоју одговарајућег научног правца

Срђан Продановић истрајно доприноси теоријама друштвене промене. Посебно је важна његова способност да на иновативан начин синтетише увиде из филозофије, социјалне психологије и савремене социолошке теорије. У његовом раду се когнитивни, интуитивни и афективни аспекти свакодневне друштвене интеракције не сагледавају као партикуларни елементи већ као део нелинеарно детерминисане комплексности

друштвеног система. Овај спој социологије свакодневног и студија комплексности је јединствен у домаћој академској заједници. Уједно је вредно истаћи да су Продановићеви радови у овој области, а ту се пре свега мисли на чланке: „Intuitions as a Causal Factor in Determining the Impacts of Contingent Events“ и „Habitус and Higher Order Desires: Going Beyond Determinism“, објављени у водећим међународним часописима *Innovation: The European Journal of Social Science Research* и *The American Sociologist*. Похвално је што кандидат исказује велику самосталност у раду, што се огледа у томе што је у поменутиим научним резултатима Продановић једини аутор, али је такође запажена и способност сарадње и организовања колективног рада и истраживања која су у уској вези са његовим теоријским истраживањима. У погледу сарадње и заједничког рада на пољу друштвене теорије вредно је истаћи коауторски текст (са Марјаном Ивковићем и Игором Цвејићем) „Contingency and Social Change: Collective Engagement in Conditions of Radical Uncertainty“ који објављен у утицајном часопису *Journal for the Theory of Social Behaviour*. Са друге стране, два међународна пројекта, *Political Affects and Collective Action in Times of Crisis* и *Intersubjectivity of Affects and Social Change* у којима је кандидат имао имао истакнуте (и руководиачке) улоге сведоче о његовој способности да организује научну сарадњу на међународном нивоу.

Други, у великој мери повезани допринос тиче се политичке социологије, односно савремених теоријских увида у директне форме демократије. У домаћој и страној литератури често се недовољно истражује у којој мери афективни аспекти колективног демократског одлучивања могу да утичу на генерисање друштвеног поверења и промене. Управо на том месту можемо да приметимо да рад кандидата остварује значајне доприносе, будући да његово прагматичко залеђе и истраживање интуиција пружа робустан теоријски оквир за дубљи значај директних облика демократије у ситуацијама кризе, када се отвара простор за потенцијално темељнију друштвену промену. Радови којима се потврђују ови резултати су следећи: *Experimenting for the People by the People: Liquid Democracy as a Form of Democratic Experimentalism*, који је објављен у зборнику радова *The Value of Democracy in the Twenty-First Century: "By the People, For the People* код престижног међународног академског издавача De Gruyter, као и научни чланак *Direct Democracy as a Call for Social Engagement in Hybrid Regimes: The Case of Student-Led Protests in Serbia* (у коауторству Газелом Пудар Драшко, Игором Ишпановићем и Таром Тепавац) који је објављен у угледном међународном часопису *The Sociological Quarterly* (кандидат је био задужен за развој теоријског оквира у оба резултата).

БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Резултати остварени у оцењиваном периоду (од покретања поступка за избор у звање вишег научног сарадника)

Рад у тематском зборнику водећег међународног значаја M13

(са Ивицом Младеновићем) (2024), "Akteur-Netzwerk-Theorie." in: M. Gutmann, K. Wieglerling, and B. Rathgeber (eds.), *Handbuch Technikphilosophie*, Stuttgart: J.B. Metzler, стр. 77–83 ISBN 9783476059918

M13=6

Рад у тематском зборнику међународног значаја M14

(са Немањом Анђелковићем) (2026), "Experimenting for the People by the People: Liquid Democracy as a Form of Democratic Experimentalism," in: R. Queiroz (eds.) *The Value of Democracy in the Twenty-First Century: "By the People, For the People,"* Berlin: De Gruyter, pp 153–74. ISBN 9783111581330

M14=4

Рад у водећем међународном часопису категорије M21

(2025), "Intuitions as a Causal Factor in Determining the Impacts of Contingent Events," *Innovation: The European Journal of Social Science Research* 38(1):476–94. doi:10.1080/13511610.2024.2430225.

M21=10

Рад у међународном часопису категорије M22

(са Миланом Урошевићем) (2026), „The algorithmic capture of subjectivity: visibility, modulation, and the rise of subject–users," *Subjectivity* (online first). doi: 10.1057/s41286-026-00252-6

M22=6

(са Газелом Пудар Драшко, Игором Ишпановићем и Таром Тепавац) (2026), "Direct Democracy as a Call for Social Engagement in Hybrid Regimes: The Case of Student-Led Protests in Serbia," *The Sociological Quarterly* (online first) doi:10.1080/00380253.2026.2646315.

M22=6

(2023), "Habitus and Higher Order Desires: Going Beyond Determinism." *The American Sociologist* 54(1):176–92. doi:10.1007/s12108-022-09561-0.

M22=6

(2023), "Intuitions, Trust, and Social Change in Times of Crisis." *Филозофија и друштво* 34(2):233–47. doi: <https://doi.org/10.2298/FID2302233P>

M22=6

(са Игором Цвејићем и Марјаном Ивковићем) (2023), "Contingency and Social Change: Collective Engagement in Conditions of Radical Uncertainty." *Journal for the Theory of Social Behaviour* 53(2):296–311. doi:10.1111/jtsb.12368.

M22=6

(2022), "The Structure of Common Sense and Its Relation to Engagement and Social Change – A Pragmatist Account." *Zeitschrift Für Soziologie* 51(3):211–26. doi:10.1515/zfsoz-2022-0016.

M22=6

Рад у међународном часопису категорије M23

(са Ивицом Младеновићем) (2026), "The Actor-network Theory and the Question of Power: Rethinking agency and structure," *Теме* L(1):37–58.

M23=5

(са Бојаном Радовановић) (2023), "Опште добро, јавни интерес и заједничко: концептуална разграничења у историјској перспективи и савремене дилеме," *Социологија* LXV(3):337–55. doi:10.2298/SOC221116015R.

M23=5

Рад у водећем научном часопису категорије M24

(2025), "Однос циљева и средстава у еколошкој политици: прагматички холизам као критика продуктивизма и технолошког детерминизма." *Theoria* 68(2):125–42.

M24=3

Саопштење са међународног скупа штампано у изводу M34

(са Олгом Николић, Игором Цвејићем и Марјаном Ивковићем) (2024), "Intersubjectivity of Affect and Social Change." *International Conference on CHANGE June 12- 15 2024, Belgrade, Serbia: Book of Abstracts* (ed. by Vasiljević, Jelena, Nikolić, Sara and Erić, Zoran), pp. 74–74.

M34=0.5

Монографија националног значаја M42

(са Предрагом Крстићем) (2021), О чему говоримо кад говоримо о незнању: похвала грешци. Београд : Институт за филозофију и друштвену теорију

M42=7

Поглавље у монографији M41 или рад у истакнутом тематском зборнику водећег националног значаја M44

(са Марјаном Ивковићем и Газелом Пудар Драшко) (2026), “Колективно делање у доба друштвене кризе: о предусловима делиберације и друштвеног ангажмана.” у: *Критичка социологија Младена Лазића: теоријско и истраживачко искуство*, приредили В. Вулетић, С. Антонић, и С. Јанковић. Београд: Завод за уџбенике, стр. 319-334.

M44=2.5

(2023), „Пјер Бурдије и Лик Болтански“. у: *Пјер Бурдије: Радикална мисао и praxis*, приредили И. Младеновић, З. Зарић и М. Урошевић, Београд : Институт за филозофију и друштвену теорију, стр. 455-474.

M44=2.5

Поглавље у монографији M42 или рад у тематском зборнику националног значаја или тематска целина у водичу добре клиничке праксе M45

(са Александром Кнежевић) (2023), “Критички аспекти прагматизма: између оправдања и ироније,” у: М. Ивковић и Ж. Радинковић (прир.) *Приручник критике*, Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију, стр.385–420.

M45=1.5

(са Милицом Ресановић) (2023), “Порекло и природа критичког у критичком реализму”, у: М. Ивковић и Ж. Радинковић (прир.) *Приручник критике*, Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију, стр. 355–384.

M45=1.5

Рад у водећем националном часопису категорије M51

(2025), “О важности интуиција у политичким процесима у доба политичке апатије.” *Политеа* 15(30):45–57. doi:10.5937/politea0-56302.

M51=2.5

Рад у националном часопису категорије M53

(2022), „Смехом до друштвене промене: о савременој употреби политичког хумора.” *Критика: часопис за филозофију и теорију друштва* 3(1). doi:10.5281/zenodo.6591701.

M53=1

Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини M63

(2023), „Шта значи (не) бити ангажован у доба економије пажње?“ у: *Зборник радова са научног скупа Надзорни капитализам*, приредио А. Лошоноц, Београд: САНУ.

<https://rifdt.ifdt.bg.ac.rs/handle/123456789/3730>, str 133-142

M63=1

Студија и анализа јавне политике прихваћена на одговарајућем научном/наставно-научном већу M123

(са Милошем Јанковићем и Марјаном Ивковићем) (2022), *На шта мислимо када кажемо... Нове утопије*. Београд : Институт за филозофију и друштвену теорију.

M123=1

Резултати узимани у обзир при претходним изборима у звање

категорија М-10

(са Марјаном Ивковићем и Тамаром Петровић Трифуновић) (2019), “The Burden of Systemic Legitimization in Socialist Yugoslavia: Discursive Reduction of Kosovo Protests“, in: Pavlović, Aleksandar, Gazela Pudar Draško i Rigels Halili (eds.) *Rethinking Serbian-Albanian Relations: Figuring out the Enemy*, London: Routledge, pp. 61–79. ISBN: 978-1-351-27316-9,.

(са Марјаном Ивковићем) (2019), “Engagement and Complex Domination: The Emancipatory Potential of Contingency,” in: Marjan Ivković i Srđan Prodanović (eds.) *Engaging (for) Social Change: Towards New Forms of Collective Action*, Belgrade: Institute for Philosophy and Social Theory, pp. 126–150. ISBN 978-86-80484-42-6

(са Марјаном Ивковићем) (eds.) (2019), *Engaging (For) Social Change: Towards New Forms Of Collective Action*, Belgrade: Institute for Philosophy and Social Theory. ISBN: 978-86-80484-42-6

категорија М-20

(2008), „О противречностима везаним за појам попкултуре“, *Теме: часопис за друштвене науке* 32(3): 465–478. ISSN 0353-5738.

(2009), “Структурацијски аспект социологије Георга Зимела”, *Социологија* 51(4): 365–384.

(са Предрагом Крстићем) (2012), „Јавни простор и слободно делање: Фуко вс. Лефевр”, *Социологија* 54(3): 423–436.

(2013), „Прагматичка критика поимања свакодневне праксе у културној социологији Џефрија Александера”, *Филозофија и друштво* 24(1): 423–443.

(са Предрагом Крстићем) (2013), Smurfs, Cyborgs and Changelings: Prospects of Human Enhancement Retrospected“, *European Journal of Futures Research* 1(1):21

(2019), “Између хетеротопије и идеологије: о реалностима ријалити програма у Србији,” *Етноантрополошки проблеми* 14(1):203–222.

(са Марјаном Ивковићем и Тамаром Петровић Трифуновић) (2019), “„From Solidarity to Solvency: The Hybrid Discourse of the Serbian Anti-Bureaucratic Revolution.” *Nationalities Papers* 47(4):597–612..

(2017), “Потенцијал здраворазумске критике у Гофмановој социологији оквира,” *Социологија* 59(2):139–55

(са Алесандром Фераром (Alessandro Ferrara); Марјаном Ивковићем, Јеленом Лончар и Бојаном Симеуновић) (2017), “Liberalism between Politics and Epistemology: A Discussion of Alessandro Ferrara’s The Democratic Horizon: Hyperpluralism and the Renewal of Political Liberalism,” *Political Studies Review* 15(3): 368-390.

(2016), “Pragmatic Episemology and the Community of Engaged Actors”, *Филозофија и друштво* 27(2): 398–406. DOI: 10.2298/FID1602398P

(са Предрагом Крстићем) (2017), „Collective Responsibilities of Random Collections. Seminar with Hans Bernhard Schmid”, *Филозофија и друштво* 28(4): 1028–1029. ISSN 0353-5738

(2018), „Comments on Tamar Meisels’ ‘Targeted Killing with Drones? Old Arguments, New Technologies’”, *Филозофија и друштво* 29(1): 17-46.

(2018), „Utopian Thought Between Words and Action: Seminar with Raymond Geuss”, *Филозофија и друштво* 29(3): 319-352.

(2017), “Pre-Reflective Self-Awareness and Experiential Selfhood: Singular and Plural: Seminar with Dan Zahavi.” *Филозофија и друштво* 28(4): 1035–60. ISSN 0353-5738

Уређивање националног часописа током 2020. године: *Филозофија и друштво* ISSN 0353-5738

категирија М-50

(2010), “Порти и савремена друштвена теорија”, *Филозофија и друштво* 21(2): 97–117. ISSN 0353-5738.

(2010), „Рортијевско проматрање јавне улоге либералног интелектуалца, здравог разума и друштвене критике”, *Трећи програм* 42 (148): 196–210,

(са Предрагом Крстићем) (2012), „Нарцис и поган језик: Дарвин виа Фројд“, *Трећи програм*, 44(155/156): 324–337.

(са Марјаном Ивковићем и Миланом Урошевићем (2021), “ Theory Caught Up in Dialectics: Some Reflections on Asger Sørensen’s Capitalism, Alienation and Critique.” *Филозофија и друштво* 32(1): 11–21.

категорија М-30

(са Аном Бирешев и Радом Дрезгић), ИФДТ, 2013. Скуп „Corruption and Social Development“ одржан на Институту за филозофију и друштвену теорију Универзитета у Београду 19-21 октобра 2012.

(са Војином Ракићем) ИФДТ, 2013, Скуп New Perspectives on Bioethics одржан на Институту за филозофију и друштвену теорију Универзитета у Београду 13-15 октобра 2013.

(2020), „Пјер Бурдије и Лик Болтански“, у: Ивица Младеновић, Зона Зарић и Милан Урошевић (прир.) Хоризонти ангажмана: овековечити Пјера Бурдијеа, Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију.

(са Марјаном Ивковићем и Тамаром Петровић Трифуновић) (2016), From Social Justice to Identity: Systemic Legitimation of Yugoslav Socialism in Kosovo Protests u Politics of Enmity - Can Nation ever Be Emancipatory? Belgrade: Institute for Philosophy and Social Theory.

категорија М-40

(са Јеленом Ђурић и Предрагом Крстићем) (прир.) (2012), *Животна средина морални и политички изазови*, Службени гласник/ИФДТ, Београд.

„Екоцентрично и антропоцентрично схватање људских потреба у екологији”, у: А. Бирешев, Г. Пудар и Д. Бошковић (прир.), *Природа, етика, политика: еколошке (пре)окупације и (пре)оријентације*, Београд: Институт за Филозофију и друштвену теорију

(са Војином Ракићем и Петром Бојанићем) (eds.) (2012), , *The State and State Building: Theory and Practice*, Belgrade: Institute for Philosophy and Social Theory.

(са Аном Бирешев и Радом Дрезгић) (eds.) (2013), *Corruption and Social Development*, Belgrade: Institute for Philosophy and Social Theory.

(са Марјаном Ивковићем и Газелом Пудар Драшко) (2015), *Engaging Foucault* (Vol.2), Belgrade: Institute for Philosophy and Social Theory.

(2021), *О здравом разуму*, Нови Сад: Академска књига; Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију

(2021), „(Не)очигледност очигледног“, у: Срђан Продановић (прир.), *О здравом разуму*, Нови Сад: Академска књига; Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију, стр. 9–32. ISBN 978-86-80484-64-8.

(са Ђурђом Трајковић и Газелом Пудар Драшко) (2019), *Urge For Engagement Conditions of social change*, Belgrade: Institute for Philosophy and Social Theory

(са Маријом Велинов и Газелом Пудар Драшко) (2019), *Омете институције: теорија и пракса*, Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију.

(са Ђурђом Трајковић и Газелом Пудар Драшко) (2019), “Engaging for Social Change”, in Srdjan Prodanovic, Djurdja Trajkovic and Gazela Pudar Drasko (eds.) *Urge for Engagement: Conditions of Social Change*, Belgrade: Institute for Philosophy and Social Theory, стр. 8–17.

(са Маријом Велинов и Газелом Пудар Драшко) (2019), “Отуђеност између институционализације и праксе”, у: Срђан Продановић, Газела Пудар Драшко и Марија Велинов (прир.), *Омете институције у Србији: Теорија и пракса*, Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију, стр. 10-16.

(2017), *Шта здрав разум може да учини за друштвену теорију? Ка прагматичком схватању праксе*. Београд: ИФДТ. ISBN: 978-86-80484-15-0 COBISS.SR-ID 254939148

(са Газелом Пудар Драшком и Марјаном Ивковићем) (eds.) (2016), *Social Justice: New Perspectives, New Horizons*, Belgrade: Institute for Philosophy and Social Theory.

катеорија М-60

(са Марјаном Ивковићем) (2018), „Правна држава као поредак социјалне слободе и владавине рефлексивности: нормативно утемељење пред изазовом делегитимизације“ у: А. Фатић, П. Бојанић, И. Цвејић (прир.), *О праву и сродним темама*, Београд: ИФДТ.

катеорија М-70

(2015), Статус здравог разума у савременој социолошкој теорији: ка прагматичкој реконцептуализацији односа теорије и праксе, докторска дисертација, Универзитет у Београду, Филозофски факултет (208 стр.)

5. КВАНТИФИКАЦИЈА НАУЧНИХ РЕЗУЛТАТА КАНДИДАТА

Врста резултата	Вредност резултата (Прилог 2.)	Укупан број резултата (укупан број резултата који подлежу нормирању)	Укупан број бодова (укупан број бодова након нормирања)
M13	6	1	6
M14	4	1	4
M21	10	1	10
M22	6	6	36
M23	5	2	10
M24	3	1	3
M34	0.5	1	0.5
M42	7	1	7
M44	2.5	2	5
M45	1.5	2	3
M51	2.5	1	2.5
M53	1	1	1
M63	1	1	1
M123	1	1	1
УКУПНО		24	90

Поређење са минималним квантитативним условима за избор у тражено научно звање

Услов	Неопходно	Остварени нормирани број бодова
Укупно	70	90
Обавезни: M10 + M20 + M41 + M42 + M120	40	77

6. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

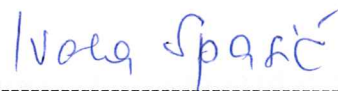
Кандидат је остварио висок ниво самосталности у истраживању, али истовремено исказао способност организовања научног рада. Остарени број бодова (90) премашује прописани минимум од 70 бодова. У оквиру обавезних категорија M10 + M20 + M41 + M42 + M120 остварио је 77 бодова чиме се значајно премашује неопходни услов од 40 бодова. Приказани резултати показују континуирану и међународно препознатљиву научну продукцију у водећим међународним часописима и тематским зборницима.

Срђан Продановић у потпуности испуњава и прописане квалитативне критеријуме успешности у научноистраживачком раду. То остварује кроз континуиран менторски и рецензентски рад, ангажовање на уређивању научног часописа и других научних публикација, као и кроз предавања по позиву на домаћим и међународним скуповима. Поред тога, кандидат остварује запажену међународну научну сарадњу, активно руководи и учествује у домаћим и међународним научним пројектима, те испољава изразито интердисциплинаран и оригиналан приступ у теоријским истраживањима.

На основу свега наведеног, Комисија са задовољством предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Београду и надлежном Матичном научном одбору Министарства науке, технолошког развоја и иновација да изабере др Срђана Продановића у звање *научни саветник*.

У Београду, 13.10. 2026.

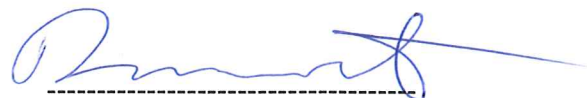
Чланови комисије:

проф. др Ивана Спасић
редовна професорка, председница комисије
Универзитет у Београду – Филозофски факултет

проф. др Смиљка Томановић
редовна професорка
Универзитет у Београду – Филозофски факултет

проф. др Далибор Петровић
редовни професор
Универзитет у Београду – Саобраћајни факултет/Економски факултет